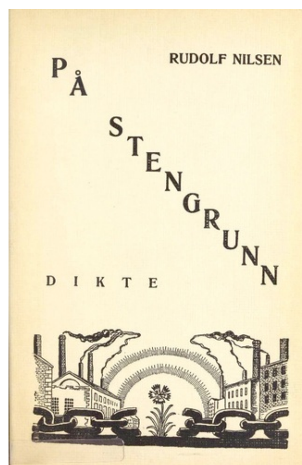

RUDOLF NILSEN

PÅ STENGRUNN

DIKTE

ANT ANDELSFORLAGET „NY TID“ 1925

Förord till den elektroniska utgåvan

Boken har scannats i oktober 2013 av Nasjonalbiblioteket i Oslo. Den anpassades för Projekt Runeberg och OCR-tolkades i januari 2014 av Bert H.

PÅ STENGRUNN

De unge bjerkene i svare byen de står og bruser med sitt lyse løv, som om de åndet store skogers vårluft og ikke skorstensrøk og gatestøv.

De løfter tappert sine tynne grener og lar dem svaie under vårens sus og varme sig i solens gode stråler, som flommer inn imellem gatens hus!

Men de blir aldri som de store trærnc, som står og suser ute i det fri. Slik er det når man vokser op på stengrunn og bare har en drøm om skog og li.STORB K-AM T

Jeg går og drømmer i den lange gate på bunden av den milevide by.

Så langt jeg øiner løper denne flate, som skinner med en glans lik valset bly i skjæret fra de høie buelamper.

For det er natf. Og det er lyst og godt her nede på de asfalterte dybder.

Forlengst er dagen og dens mørke gått.

Nu er det tiden da de gode sover.

En klokke slår den annen time inn.

Det runger langsomt fra et sted høit over de mange buelampers hvite skinn.

Som i en veldig tunnel klinger lyden av mine skrift imellem vegg og vegg.

En kvinne smyger hånden i min lomme, og hengér ved mig som en sulfen klegg.

En prikk av lys biir synlig langt derhenne hvor gaten ender i en loddrett sprekk.

Det dirrer av en lyd jeg skulde kjenne . . . Og prikken blev en bil. Men den er vekk. Jeg hører motorsurret langsomt svinne langt inne mellem disse tause hus.

Men fjernt, som fra en kjempestor konkylje, slår byen ut sitt monotone sus.

sOg varm av lykke går jeg her og kjenner: i dette dyp har jeg mitt hjem, min rot.

For her er allting skapt av menskehender — fra lyset ned til stenen ved min fot.

Her blinker ingen stjerner gjennem natten som stumme trusler om en evighet, her hvisker ikke mulmet mot mitt øre sin uforstaaelige hemlighet.FEDRELAND

Aaja, vi også elsker dette landet med sot og skorstensrøk og gatestøv, den trange sprekk imellem grå kaserner hvor soien bare har en times frist.

Vi lenges ve! iblandt mot noget annet: en li med vind og sus og sang i løv, en strand med hav og himmel, sol og stjerner, en skog med kvaeduff fra bark og kvist.

Men dette er vårt land. Her har vi hjemme. Og hvad vi drømmer kommer ingen ved.

Vi elsker gaten — ja vi elsker landet, som vi befolker her så altfor tett.

Og alle andre drømme må vi gjemme i dypet av vårt mørke sind et sted.

For den skal være fredløs og forbannet som sviker gaten og sin egen ætt.ÆTTENS SANG

Til mig selv, når jeg er blitt gammel.

Til dig, som mumier i dit hvite skjegg om femti år, når kanskje vårens duft fra bjerk og hegg imot dig slår:

— Nu ligger øksen innved treets legg, som skrevet står.

Tii dig, du gammeldagse, rare mann, en liten sang.

Den steg oasegrøn av ørkensand, og i den hang en fugl og jublet om det kildevand som av den sprang!

Du trette vandrer, slå dig rolig ned i sangens lund.

Og det gjør intet om du synger med i denne stund, ja, lesk din hals ved dette kildested: din ungdoms munn.

Jeg hører, som bekjendt, til gatens ætt, og den er stor.

Vi finnes overalt — dog ikke spredt — på denne jord, nei, der vi bor er det nok altfor tett vårt avkom gror.Min ættegård er nummer det og det i gaten her.

Den ligner dem som ligger like ved på numret nær: den samme murstensgraa — i so! og sne og ailslags vær.

En ørken er det her saa langt jeg ser med hus ved hus, en gate hvor der intet grønnes mer for sfen og grus.

Og likevei går gamlinger og ler — som i en rus.

For de er ikke glade der de går på trette ben, og minnes de en drøm om jord og vår, saa er det en fra før ens haap blev bisat i en gård av sotet sten.

Men det er lenge siden slik en drøm om jord og hjem, ja lenge siden lengslen, ung og øm, har flådd en rem av deres sjel, saa smertens hete strøm fik svi i dem.Hvem var de, at dc måtte søke ly i disse strøk, i denne trøstesløse, svarte by av sot og røk, hvor solen bare er ved tidlig gry på kort besøk?

Man sier det er fattigdommens ætt.

Så sandt et ord.

De eier ikke engang denne plett som de bebor, først når de dør, så får de eierett til seks fot jord.

Alt tok man fra dem og fordrev dem hit til byens øst, idet man sa, at de var født til slit en mager trøst!

Slik preket den for sort og gul og hvit, den falske røst.

Var ikke også de av sol og jord?

Og var de født til mindre lykke enn sin rike bror? — Mens han har ødt sin store arvepart ved velfylt bord, blev de forstøtt.Men helt kan ikke drømmene dø vekk.

Hos unge ku il flyr drømmen som en fugl fra gatens sprekk mot vår og muld og spiler vingene i vindens trekk og solens guli!

De unge menn og kvinner av vår ætt har hap og tro!

De reiser kampen for sin unge rett til å få gro i jord og luft, som gjør én sund og mett og gir én blod.

Den nye kamp er netop nu igang omkring på jord!

Med bitter vilje, under trossig sang og hatske ord har ættens unge fulgt sin oprørstrang på nye spor.

Og derfor er min sang en sang tii dig om femti år: du fulgte ætten på dens nye vei mot andre kår, du var så lykkelig å være mig i denne vår!Du så min drøm få liv. Du så vår ætt bli rik og sund.

Du fandt dig ikke selv en rolig plett, en alders lund, før hele ætten hadde fåt sin rett til gård og gi imn!

Og la så være al det kostet gru og biod og sved, og mangt et løfte brast og gik itu. — Men ingen fred er skjønnere enn den du nyder nu paa dette sted!HJEM VÉ

Er det virkelig jeg som bor her mellem store, sørgmodige trær under høisomrens døsige vær?

Å, forlot jeg mit elskede land, mine gater med brosten og sand, for å bo her i storskogens rand?

Da er skylden for det ikke min.

For en skog er min sjel stum og blind. Men ruin- slekt hadde skogenes sinn.

*

Og da solstråler suste i fryd som en hærskare gulllagte spyd inn i husenes rufer mot syd,

ja, da sommeren stormet min by, og det glimtet i tårnspir mot sky som et tegn på den seirendes ry,

og jeg fredløs i gatene jog — — lød en kalden på mig fra en skog og det var som et minne der drog . . .

*

Men mitt hjemsted det er ikke her, hvor de tunge, sørgmodige trær står og tier, når natten er nær.I det fjerne er åsene blå, og fra dem lister mørket på tå inn i skogen, så trærne blir grå.

Og der synker uendelig fred over jorden fra stjernene ned.

Er vi stanset i rummet et sted?

Og da lenges jeg hjem til min by, hvor det dages, ja dages påny — til dens hvite, elektriske gry.

For nu våkner all byen til sang om at livet igjen er igang efter arbeidet soldagen lang.

Og det dirrer i gatenes jag

som i nerver der klør av behag —

i den korte, elektriske dag.BEKJENNELSE

Der er ingen mening med livet? Du sier: Vi fødes og dør,

men er der et mål for det hele, en hensikt med alt det vi gjør?

jeg kjenner en mening med livet. Det er at du gjør din plikt i stort og i smått mot din klasse i handling, i tanke og dikt.

Det er at du aldri gir efter for løfter om laurer og lønn, men trossig og hatefull kjemper for rettferd og fred for din sønn.

Ti selv har du intet å håpe. Lykken er ikke for dig.

For fremtidens slekt ska! du åpne en bedre og lysere vei.

jeg kjenner en mening med livet. Det er i de navnløses hær å kjempe for arbeiderklassen med tanke og sang og gevær.

isVi har en verden å vinne og ikke en time å miste.

Så skulde vi famle i blinde og spikre oss selv en kiste?

Husk, vi er folket som murer et vern med den venstre hånden, mens fienden ligger og lurer og venter vi opgir ånden.

Så skulde vår høire hånds verge være en rusten klinge?

Nei, tro flytter ingen bjerge og kan ikke seiren bringe.

Muren, vårt vern, er partiet.

Men sverdet er: Lenins lære! Og er du til kampen viet da skal du sverdet bære.Vi som intet eier men som skapte alt, bygget skib og veier og grov guii og salt —

Vi som møtte nøden i den svarte by med et hap om døden hvert et morgengry —

Vi som intet lærte uten biblens bud, hvor det hat vi nærte kaltes synd mot gud —

Vi som avlet unger for å se dem dø, dø i krig og hunger, for ære eller brød —

Engang skal vi hevne. Ennu gir vi tål.

Herd din unge evne, så den biir som stål.LO VEDDERKOPPEN

Tilegnet statsadvokat Grener.

De er en edderkopp, herr advokat!

De sitter skjult j Deres mørke sprekk og surner til i buken over denne stat, som tåler altfor megen gjennemtrekk.

De hater trekk. En frisk og kraftig vind, som suser gjennem Deres mørketoft, er skjebnesvanger for det smukke spion De lager dag og natt og uten skoft.

Men kommer der et bytte, er De glad!

Da heiser De Dem ned i Deres tråd med muntert sinn — for De har sagt i fra at lov er lov. 1 hvert fall for de små!

Så suger De det ut og får det vekk og ordner Deres paragrafers nett og sitter som en triumfator i en sprekk, De edderkopp i sind og sje! og veti!

Men tror De vi er fluer, advokat, da tar De feil. Vi er den vind, som suser gjennem Deres råtne stat, ja stormen gjennem Deres lovers spinn!

Og selv om det er højforræderi å legge advokatens lov for hat — vi sier koldt og åpent: Det er vi

som nærer planer om å styrte Deres stat.MESTEREN

I stallen i Betlehem fødtes ikveld den eneste sønn av Vårherre.

De første som lo til hans skrik og hans sprell var fattigfolk bare dessverre.

Men Jødelands konge han slipfl^in kniv, for konger er redd for sit liv.

Og da han blev større, så vandret han rundt og levet fra hånden til munnen.

For borgerlig ro blev ham aldri forundt.

Men skadelig var def igrunnen.

For tenk på de folk, som han omgikkes med: en fisker, en snekker, en smed!

De rike blev pisket med svøper og ord: i dem hadde ondsinnet røfter.

Men synderen spiste ved frelserens bord, og skjøgene lå ved hans føtter,

At mesteren blev som han blev, er det rart, med omgang av sådan en art?

Idag vet man best, hvem han virkelig var: de fattiges herre og mester.

Og forat det ikke skal glemmes, så har vi kirken med paver og prester.

Så slipper de rike å huske på det.

Så feirer de julen i fred.\R BE IDSLØS JUL

Vi som er dømt til livet i gråbeingårdenes by feirer idag en solfest for ham, som er født påny.

Vi har fått tyve kroner å feire hans komme med!

For dem har vi kjøpt en julegran og en hel sekk ved.

For dem har vi kjøpt en bayer og et stykke hestekjøtt.

Det sisste skal minne om stallen, hvor frelseren blev født.

De fattiges herre og mester!

Det var ikke godt for ham.

Han hersgtes tilslutt på korset midt mellem synd og skam.

Godt det er bare en skrøne at Kristus kommer påny.

Så biir der en fattig mindre å nagle på kors i vår by.

Vi i de mørke gater feirer idag en fest.

Til jul får vi tyve kroner, til påske: Korsfest! Korsfest!SOMMER-SKOFT

Kjenner du den høie og forunderlige giede ved å våkne til en morgen uten arbeid eller piikter, når du synes solen hilser bare dig av alt hernede, og du brister ut i latter som hin gode, glade dikter?

Og du glemmer for et solsmil dine mangehånde plager og maskinene, hvis slave du skal være til du dør.

Og du springer ut av sengen til den skjønneste av dager, mens fabrikksirenen uler som så mangen morgen før.

Denne dagen skal du eie, ja dens mange gyldne timer skal med alt som følger med dem være dine, bare dine! Kan du høre der cr klokker i din sjel som sølvrent kimer? At de kimer for en høitid kan man lese i din mine!

Der du vandrer ut i solen, ut i parker og i gater, er du konge for en dag og kan bestilie hvad du vi!.

Nu kan andre i sit ansikts sved gå hen og sveise plater eller pusse eller skuffe inn i kjelefyrens ild!

Bare slentre om i byen, på de muntre lekeplasser er en glede du kan gjemme på i dagene som kommer.

Se på ungene som husker, kaster sand og går og vasser! Har du ikke visst det før, så vet du nu at det er sommer!

Eller vandre ned til kaiene, hvor skib fra fjerne kyster ligger larmende og hvinende med winchene igang, mens de blanke bølger duver som en kvinnes silkebryster, når hun synger rigtig tinnrende og funklende en sang!Men

du er kanhende en som elsker stille avenyer mellem villahaver, hengende med villvin ned mot vannet? Og du drømmer dig til fremmede og underskjønne byer der du driver om i strøk, som halvt er byen, halvt er landet.

Eller liker du de gater som man kalder ferdselsårer, hvor du bare er et spån i strømmens alltid ville jag?

Det er godt å rives med, mens nye lykkens timer kårer dig til konge av en ung og praktfull iediggangens dag!

Deres kongelige høihet er inkognito i byen?

— Aa, men kjæresten vil kjenne dig på luggen under luen, når hun kommer fra fabrikken som en sol i svarte skyen, og du venter for å føre henne hjem til fest i stuen.

Det biir fest! — Men se, en gulipil står og dirrer i din rute skutt fra aftenhimlens blanke, gyllne bue borti vest!

Det er snip og snap og snute. Så er eventyret ute.

For imorgen tuå skomakeren tilbake til sin lest.AKROBATEN

Han smilte rolig, mens han hvilte litt, uen slanke yngling i trapesens gynge.

Så svang han dristig ut og svevet fritt og laget sin berømte kjempeslynge.

I farten siapp han grepet i trapesen helt ufen tanke på de andres skrekk, ng suste som et svalevinget vesen hen til en svingstang, otte meter vekk!

Men op fra dypet skar et kvinneskrik, idet han sprang mot livet eller døden — så tordnet bifallsstormen mot ham slik at mannen nesten glemte det var gjort for føden.MANNEQUIN

Der ligger et stenk av sørgmodighet i dit smil, som du står der og neier.

Du vet at dit legemes linjer vi! gi din kjole en strålende seier.

Du ser at salongen er ytterst nervøs for hvem der vel først av dem alle får fat i den deilige drøm i charmeuse, som du om en stund må la falle.

Der blomstrer et dikt i dit drømmende blikk, et dikt om en dag du kan kjøre i bi! til den fornemme, store butikk og skaffe dens chef litt å gjøre.

Din mann, som er konge av jern eller kuli, vil følge dig inn i salongen, og alle vi! hviske om hende, hvis gul! bestemmer la mode for sesongen.

Og hemmelig stryker du over dit tøi og kalier dig selv: Hendes Nåde.

Da våkner du op. Det er bifallets støi, og drømmene må ikke råde.

Og smilet biir hånlig. Du bøier dig lett og går til de indre gemakker.

Der synker du ned paa en tretaburett blandt kjoler og bluser og jakker.EN ENESTE SANG

En eneste sang til kvinnen, en strofe av kjærlighet, en eneste gang forinnen hun segner av villighet.

Men bæres din sang med vinden så nevn ikke alt du vet!

Du er ikke bare mannen, for hvem hun har bøiet kne.

En elsker er du, ja hannen en hun vil ha unger med.

Og stryk hennes hår fra panden og takk henne ømt for det.

Ti alt vi i livet aner er ledet av samme drift.

De skridende stjerners baner og dagers og netters skift og dyrets og blomstens vaner må lyde den samme skrift.

En eneste sang fil kvinnen, en strofe av livet selv.

Og barres din sang med vinden mot evigiiet, så forteil:

For mig er hun herskerinnen, fordi luin er livets træl!Vi kan ikke mere forundres vi menneskebarn av idag, men dette er eventyret til menneskehetens behag.

Så stikk telefonen' på hodet og stans for en stund dit jag!

Din høie og gode antenne — en kobbertråd på en stang — vil fange de svingende bølger og stanse dem på deres gang, og bølgene brister i kammen, ja brister i rislende sang!

Der synger en kvinne i London en sang om det gyllne gry, da solen står op over tåken og kjærtegner tåkens by — slik er hennes elsker å skue så strålende ung og ny!

Du vet ikke hvem som synger og om hun er stygg eller pen. Du fanl bare bølgelengden, og stemmen var lys og ren.

Nu kneler du ved hendes føtter, selv om hun har tykke ben!Hvad enten du går mot våren eller din kjærlighets høst — de svingende radiobølger vil bære en deilig røst, en skjelvende sang til ditt hjerte og varsomt skjenke dig trøst.

Ja, kunsten er god og gammel, med måten er alltid ny.

Du reiste dig en antenne som peker i vær og sky — og nu kan du lytte til kjærligheten som synger i London by!REFLEKS

Inatt er månen gyllen, de fjerne skoger blå.

Og du har ingen verdens ting å tenke på.

Så lar du blikket dvele ved månens blanke skål, som skinner i den gyllne glans fra solens bål.

Og dine øine fylles av samme strålevell, det samme varme, gyllne lys som solen selv.

Og elskte — dine øine har gitt min sjel sin lød: nu funkler den i denne sang med gyllen glød!BARNE 1 SPøR

Du skal ikke gå til de gamle, barn, og spørre hvad livet er!

De gamle kan huske sin egen vår, men glemme den kan de især.

Nei, gå til de unge, men ta det med ro om svaret blir litt brutalt.

For det er dog bedre end milde ord, som livet har kjøpt og betalt?

Om jeg kunde si det? — Javist er jeg ung . . men sån som du graver og spør!

En dag vit du ønske du intet visste om alt det vi mennesker gjør.ASKEBEGER

Der står et askebeger på mitt bord, et smukt og rummelig og praktisk beger.

Det er en hodeskalle av en bror, som engang boltret sig på denne jord.

Gud vet hvad mannen var og hvad han gjorde før han fikk hedersplassen her på bordet.

Om han var hvit, gul, rødhud eller neger — om han var hyrde, bonde eller jeger — om han gikk trossig eller bøiet gjennem livets gru, det er det samme nu.

For alt som er igjen av ham er dette askebeger.

Han fødtes vel i stønn og skrik og blod og møtte livet med et hyl av vrede.

Og over eventyrets høie bro, hvor solen hilste ham og stjerner lo, gikk barnet ned i menneskenes rike.

Der levet han blandt dem som var hans like.

Så kom den første sorg, den første giede, og siden fler som perler i en kjede.

Og om han gikk sin fot filblods og rev sin sjel itu, det er det samme nu.

For alt som er igjen av ham er dette askestedet.Han kjempet kanske for hver fotsbredd jord og kiekket ondskap ut

i denne skalle.

Han elsket kvinner og drev saktens hor, men valgte en til make, og til mor for nye mennesker med samme gieder og samme sorger på de gamle steder.

Om han var slave eller kunde kaile sig herre, da han lot sit våben falle -ja om han vant sig rikdom eller ikke vant en sous, det er det samme nu.

For alt som er igjen av ham er denne hodeskalle.

Jeg knipser asken ned i skallens bunn og er fornøiet med mif gode beger.

Jeg drømmer ved sigarens røk en stund . . .

Der finnes kanskje ingen gyldig grunn som svar på dette: — hvorfor livet leves.

Du levet det dog ikke helt forgjeves.

Din skalle blev et prektig askebeger og slapp å råtne mellem mark og teger, så du kan ennmi være til lift jordisk nytte du!

Og hvad jeg priser nu er at din skalle ikke knustes av en totenslæger!imorges var trærne blitt våte, og mulden bar duft av regn.

Og mulden — det var som en gåte bar duft fra min barndoms egn.

Min sjel fikk et pust fra den have hvor jeg var en prins som gutt,

Der kunde jeg klatre og trave fra daggry til dagens slutt!

Langs elven gikk broncestakittet.

Der stod jeg når sol gikk ned og drømte og lengtet og tittet og hatet min haves fred.

På elven fløt slanke snekker som skulde en tur på fjord.

Men barnet har lengsler som rekker utover den vide fjord.

Og høit i den store kastanjen — i høide med byens spir — der kunde jeg speide til Spanien og lenger, ja ti! Algir!

Men nu — jeg kan fly over byen med motor og larm og gny, og ikke engang fra skyen ser jeg så langt pånySå gikk jeg ti! haven imorges. Jeg tenkte: Nu står dens trær med bristende knopper og våres i dette velsignede vær.

Nu kjenner jeg verden så vide, men intet i den er mitt — så nu er det kanskje på tide å søke tilbake til sitt.

Men intet av det var tilbake som kunde ha bragt mig trøst, ei plenen jeg pleiet å rake for løv i hver gyllen høst, og ikke de hengende piler og huset som stod for fall.

Der stod en garasje for biler hvor hestene hadde sin stall.

Og bronsestakittet var revet.

Der løp nu et piankeverk hvor engang min drøm har levet og lengtet sig skjønn og sterk. Og duften fra elven var ille, det luktet av røk og fabrikk.

Fra gaten som engang lå stille hvinte det villt i en trikk.jeg skjenker mitt hjerte en gave i duften av muld og regn — en drøm om min barndoms have med plener og hekk og hegn og blomster som vugger og neier med kalker av dugget guil . . . For alt jeg i verden eier er duften av regnvåt muld.BESTEFAR

Nu har du nådd hvad du har lengtet mot. Nu eier du et sted imellem høie graner hvor du kan ordne i naturens rot og sette ut i livet dine store planer.

Jeg ser dig stanse lift engang iblandt og overskue landet som du eier: et tre måls kongerike her i skogens kant med femti centimeter brede kongeveier!

Du går og steller med ditt blomsterbed som gjaldt dét livet å få bedef ferdig.

Jeg kjenner dig. Du hadde aidri fred, før det du slet med var dig fulit ut verdig. — Slik var han alltid, sier bestemor og smiler lykkelig med alle rynker.

Men du spar uanfektet i den sorte jord, som sommerregnet sagte risler mot og dynker.

Jeg kjenner dig og vet hvad du har lidt i lange år blandt larmende maskinel, hvor luften ikke toner blødt og blidt av fuglesang, men cirkelsager hviner, hvor all den sol, man har, står inn påskrå som hvite striper gjennem støvet, hvor selve solen ikke sprer sitt ødsle skum som tusen gyllne blink i gresset og i løvet]Tålmodig gik du hen hvert morgengry for å begraves i de grå fabrikker.

Men drømmen førte dig hver dag påny til steder, hvor din ungdoms blomster nikker.

Om kveilen gikk du hjem og tok din bok, den store bok for alle dem som sveder.

Der stod det skrevet om den sterke mann som tok sitt kors på ryggen uten grove ord og eder.

Jeg spør dig ikke til hvad gagn det var å bøie nakken ydmygt under åket . . .

Nu er du gammel. Du er skjev og rar, ja liksom vindkrøkt under verkstedsbråket.

Jeg ser dig stanse litt en gang iblandt og rette ryggen, mens du ser i skyen:

Det regnet gjorde godt, ja det var sant! —

Nu har du glemt de lange, onde år i byen.SANG TIL JORDEN

Deilige jord! Vi er dine i liv og i død!

Dig vil vi tjene så lenge der ulmer en glød i våre hjerter, i våre lemmer og skjød!

Allgode mor! Du har skjenket oss alt hvad vi har. Under den mektige sol blev du drektig og bar oss, dine barn. Og på himlen står solen, vår far!

Mer enn vårt liv har du gitt oss. Ja ødsel og rik henter du gavene frem ifra kjortelens flik.

Alt hvad du krever igjen er vårt arbeid og våre lik.

Alt du forlanger er at vi vokter vårt pund, er at vi gi ør oss tilgode de kostbare fund og at vi synger din pris hver en ledig stund!

Men dine sønner og døtre, ja vi dine barn, skjønte oss ikke på lykken og rotet ihop våre garn, så vi istedetfor lykken fanget inn bare skarn.

Mens vi var få og hadde uendelig plass og fant at en hule av sten var det rene palass, fordi den gav tørrere leie enn myr og morass —

ja mens vi kjempet for livet i skogenes dyp og følte naturen som favn av en kjempepolyp, mot hvem vi var bare å regne for dumdristig kryp —-da — i vår barndoms gyllne og skinnende gry, da tankene strømmet som sol gjennem hjernens sky og vi i undren så oss omkring i en verden ny —

levet vi alle som brødre, sammen i kamp og i fest.

Intet var hans eller hennes. Ingen var bedre og best. Nedla en mann et bytte, var hele stammen hans gjest.

Fant vi en gressgang ved havet, så slo vi oss ned og levet en sommer på dette velsignede sted.

Morgenen kom med arbeid og aftenen kom med fred . . .

Med kvinnene avlet vi unger, som kravlet og sprang viltre og frie som kalver i skog og på vang.

Elskoven kjente vi ikke. Det var forplantningens trang.

Tidene gikk. Vi blev gamle. Menneskeheten blev stor.

Så blev vi svake og glemte vi fødtes av sol og av jord. Da diktet vi fremmede guder. Fornektet vår egen mor.

Det var vår ulykke. Noe var større enn oss.

Bergene skalv jo for vreden av en eller amien koloss. Hvelvene runget av latter. Hvem kunde her vise tross?

Skar der et lyn over himlen, hørte vi tordenens skrall, krøp vi forfærdede sammen som kveget på stal!, hvisket vi lamslått: Hør, gudene går i sin hall!

Likevel var det en natt at vor sterkeste bror vandret på jagt under stormenes hylende kor.

Lynene krysset hinannen. Trærne lå flate langs jord.Og da han vendte tilbake hadde han nedlagt en bjørn. Så er det sagt, at lian smilende kvad om sin tørn. Senere kaltes han alltid for: Stormenes Ørn!

Hvordan kan han, tenkte mange, ha styrke til alt?

Er han en mann, på hvem gudenes øinc er faldt? ja, han er større enn oss og til stordåd kaldt.

Da gikk vi til ham og bøiet oss, kysset hans fot:

Du er vår herre, er større i styrke og mot. —

Snart var det glemt vi var rundet av samme rot.

Kvinnene kan du få velge, ja vi skal grave din brønd — sa vi til Stormenes Ørn — det er gudenes lønn.

Og deres nåde skal følge din førstfødte sønn!

Slik blev der herrer og træller. I ondt og i godt fulgte vi siden en hersker og priste ham blott:

All øvrighet er av gud og bør bo i et slott!

Årtusener gik. Og vi trællet for herskernes ætt, nogen med plogen, andre med spade og spett. Tusenvis gikk vi i krig for de herskendes ære og rett.

Alt har vi skapt, mens de pisket med svøper vår rygg, reist pyramider og templer og skyskraperbygg, bakt deres brød og gjort deres festers brygg.

Skib har vi bygget, og veier og lokomotiv.

Under vår skapende hånd, på vårt seirende: Bliv! — yret de fjerneste egne av virke og liv.Selv fikk vi leve i skyggen av den metropol,

som vi med verkende skuldre reiste mot himmel og sol.

Trange og smussige gater var arbeidsbienes bol.

Knurret vi, kom de med svøper og fengsler og lov:

All øvrighet er av gud, og det regnes for grov synd mot hans bud at planlegge oprør og rov.

Dette var straffen, fordi vi fornektet vår mor, fordi vi fok fremmede guder og glemte dig, jord, deiiige jord under solbålets ildstråleflor!

Men i vårt hjerte, ja dypt i vårt mørke sinn lå en erindring om vårdagers syngende vind, dengang da menneskevåren suste i jorderik inn!

Og da vi trællet som hårdest, ja i en vanvidsnatt, mørket iå tett over jorden, bare fra bombene skvatt ildmørje ut over ørkner bevokset med piggtrådkratt —

mørsere gjødde og spydde, det stank av karbol og blod og menneskekjøtt, som blev stekt på granatsplinters glo, skyttergravenes rekker av menn lå lik — hvis de ikke stod

da så vi oss stumme tilbake i tusener trældommens år, mintes en stormnatt vi klumpet oss sammen som får, og da vi skjelvende hvisket: Hør, gudene går!

Dette var også gudenes, dette var herskernes verk!

Å, men nu fryktet vi ikke en himmelsk berserk: trældommens år har gjort menneskeheten sterk IOg da den lange, vanvittige natt var forbi hadde vi set i en drøm hvad du engang skal bl i, fruktbare jord! Vi skal gjøre dig kongelig fri i

Og i den nye og strålende solmorgenstund reiste vi kampen for jorden. Med syngende nmnn stormet vi gudenes hellige offerlund!

Keisere rev vi fra tronen, konger gikk samme vei. Skulde vi kanskje ha fremmede guder for dig? spurte vi jorden. Og våren sang brusende nej!

Gudssønnen sukker på korset: Se dette lam,

slik skal du bære din lidelse, bære din synd og skam.

Riv ham fra korset! Vi vil ikke lide for ham!

Deilige jord! Vi er dine i liv og i død!

Dig vil vi tjene så lenge der ulmer en glød i våre hjerter, i våre lemmer og skjød!BJERKENE VED NYBROEN

Så er det den siste aften jeg står ved de spinkle trær.

Jeg synes at hele min ungdom er ett med de trærne her.

For bjerkene her ved broen de var mig i unge år en trøst og en støtte i troen på alt som bar navn av vår!

Nu drar jeg til andre byer som ikke er grå av røk.

Og kommer jeg engang tilbake så biir det på kort besøld Nu drar jeg ti! andre byer med litt mere lys og plass, hvor ikke de drivende skyer er skjult bak en tank med gass!

Jeg vet der skal finnes byer som hviler i solens favn og likesom ligger og nynner og priser sin elskers navn.

De finnes etsteds i syden, og nu ska! jeg reise dit, hvor duften og lyset og lyden er gylden og blå og hvit!I står her i vårlig skjelven og ånder det sorte støv fra gassverket tvers over elven, så lyse i bark og løv!

På gjensyn, min ungdoms bjerker, på gjensyn, min s varte by!

Jeg suser i bil over broen imorgen ved dagens gry!